

jasné křivdy se má pomoci spravedlivému; tu se Bratr jasněmu odsouzení křivdící strany nemá vyhýbat. Naproti tomu se má varovat, aby nebyl vinen něčí smrtí. Účastí na hrdelním rozsudku ať se co možná vyhne. Rozsudek smrti musí zůstat vyhrazen pro případy očividné, jinak nenapravitelné zločinnosti. Činy vzešlé z nerozumu, z unáhlení, z cizího návodu mají se trestat nižší kázní nebo podmíněným rozsudkem [vzetím na rukojmě] nebo mají být odkázány právu civilnímu [vinník má spravedlivě učinit za vinu svou aneb umluvit se o náhradě]. Pokud si takto Bratři počínali, i když především z péče o své spasení, které by bylo ohroženo zanedbáním lásky k bližnímu, působili na zmírnění tehdejší tvrdé soudní praxe a ukazovali zřetelně k humánním zásadám soudního a trestního řádu.

Advokátem [řečníkem] z povolání Bratr [být] nesmí. Pokud se této funkce přece ujme — s vědomím vedení svého sboru — jako mluvčí strany, která by se nedovedla sama před soudem vyjádřit, může být jejím zástupcem a obhájcem jen, když jde o věc spravedlivou. Pak se má na při dobře vyptat a před soudem dobrou věc hájit pravdomluvně, podle řádu, klidně, beze zbytečných, mstivých a potupných řečí vůči druhé straně. Běh rozepře má vésti co možná k takovému závěru, aby mezi stranami přece zbylo nějaké přátelství a láska [D 96].

Ani ke *svědectví* před soudem nemá Bratr pospíchat. Nechť si dá napřed poradit od sborových soudců. Má si dobře uvědomit, pokud je opravdu přímým a dobře informovaným svědkem ve věci, o níž jde, má hledět k dosahu svého svědectví, slouží-li skutečně spravedlnosti. Co možná má se vyhýbat *přísaze*. [D 96 n.] Připuštění přísahy provází bratrský dekret omezením na případy, kdy je k ní Bratr nucen od nebratra a přistoupí-li k ní, s vážností soudu a v pravdě a v spravedlnosti [D 87]. Jmenovat však při přísaze Pannu Marii a svaté je modlářství a Bratr musí tomu zjevně odpírat [D 82]. Bratři mívali pro tu věc těžké konflikty se zákonem, jenž právě takovou přísahu často vyžadoval.

Ve vlastní při se Bratr nemá soudit s Bratrem před světským soudem, ale obrátit se na soudce sboru. Jinak smí se dovolávat práva u světského soudu a tak moci světa pasivně užít jen, když

jde o věc nejen spravedlivou, ale i tak závažnou, že by bez dosažení svého práva skutečně trpěl těžký nedostatek. V menších věcech a tam, kde by od procesu musil čekat obtíže, svár a překračování Božích přikázání, má se raději soudu zdržet a škodu „na poklad vložit“ [Mat. 6, 20]. Půjde-li k soudu přece, ať se řídí radou sborových soudců a počíná si tiše, bez touhy po odvetě, ať dovede přijmout i nemilý rozsudek. [D 94 n.]

Účast na *vojenské službě* dopouštěli i noví Bratři jen velmi neradi a s výhradami, pochopitelnými v době, kdy se vedly války mezi feudály, kdy nebyl po mravní stránce přílišný rozdíl mezi vojenskou službou povinnou jen v čas nebezpečí a mezi vojnou jako řemeslem žoldnéřů. Bratr ať se podle návodu správců Jednoty [D 97] vojny co nejvíce varuje, zvláště je-li započata z nenáležitých příčin nebo pro duchovní věc: za tu se vůbec nemá bojovat mečem, nýbrž trpět. Spíše se může účastnit války vysloveně obranné. Nikdy však nemá jít na vojnu za mzdu. Je-li vojenskou službou povinnen, má za sebe, může-li, zjednat náhradníka; byla to jen otázka peněz v době, kdy bylo námezdné žoldnéřství běžné. Nemůže-li se aktivní vojenské službě vyhnout, má se držet vzadu, což neznamená návod k zbabělosti, nýbrž vzdalování od ctižádosti a od lákavého kořistnictví. A opět: vojny bývají jak proti zákonu přirozenému, tak proti Zákonu Starému i Novému, je tu nebezpečí, že někoho zabiješ v jeho hříších nebo sám budeš ve hříších zabít, děje se tu mnoho násilí na civilním obyvatelstvu. I když vina padá především na pána, jenž vojnu začal, je žádoucí vystříhat se jí „což nejdá l možné“.

PATRNO že Jednota za nové orientace *neotevřela světu dveře do kořán*, jak jí Malá stránka vytýkala. Co tu je stálých výhrad, co rad, držet se raději stranou světa a jeho moci! Co tu je varování, aby si Bratr byl vědom nebezpečí, které je nutně spojeno se vstupem do světa s jeho zájmy a žádostmi! Malá stránka sloužila při tom nepochybně Jednotě svou přísnou, byť nevlídnou a v podstatě nechápalou kritikou. Byla jí po mnohé stránce živým svědomím. Jednota byla tak po celou další gene-